

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ»
для здобувачів вищої освіти
за освітньо-науковою програмою підготовки «магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій і
адміністрування»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Економіко–гуманітарний інститут, Факультет
економіки і управління
(найменування інституту, факультету)

мова навчання державна

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Управління проектами» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» освітньої програми (спеціалізації) «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» / Укл.: Т.В. Пуліна, О.О. Соріна. - Запоріжжя: НУЗП, 2019. – 38 с.

Укладачі: Т.В. Пуліна, д-р екон. наук, проф. каф. менеджменту
О.О. Соріна, старший викладач каф. менеджменту

Рецензенти: Бухаріна Л. М., завідувач кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики ЗНУ, професор, д-р екон. наук, доцент
Томарева - Патлахова В. В., завідувач кафедри менеджменту КПУ, д-р екон. наук, доцент

Відповідальний за випуск: провідний фахівець Корякіна О.Б.

Затверджено
на засіданні кафедри
менеджменту
Протокол № 1
від 27 серпня 2019 р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету економіки і
управління
Протокол № 22
від 25 вересня 2019 р.

© _____, 2019 рік
© _____, 2019 рік

ЗМІСТ

Вступ	4
Структура навчальної дисципліни	6
Програма навчальної дисципліни	7
Теми практичних занять	9
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи	9
Завдання контрольної роботи	12
контрольні питання з курсу	12
практичні завдання	14
задачі	17
тематика рефератів	26
Рекомендована література	27
базова	27
допоміжна	28
інформаційні ресурси	29
Додаток А Приклад оформлення титульного аркушу контрольної роботи	30
Додаток Б Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	31

ВСТУП

Мета дисципліни «Управління проектами» — опанування здобувачами вищої освіти методології управління проектами а також набуття навичок адаптації й впровадження проектних рішень в практичну діяльність.

Предметом курсу «Управління проектами» є процеси управління проектами, які здійснюються з використанням специфічних методів та інструментів, що забезпечують розв’язання задач управління проектами.

Для досягнення основної мети курсу протягом навчального процесу вирішуються такі основні завдання:

- доведення поширеності проектної діяльності та усвідомлення необхідності використання специфічних методів та інструментів в управлінні проектами;
- освоення характеристик узагальненої моделі управління проектами, як системи взаємопов’язаних цілей, функцій і інструментів, що визначаються, реалізуються і використовуються в процесі виконання проектів;
- формування сукупності теоретичних знань і практичних навичок реалізації основних функцій управління проектами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

загальні компетентності:

- ЗК1.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК2.Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК4.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК5.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

фахові компетентності:

- СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

очікувані програмні результати навчання:

РН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

РН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

РН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

РН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

Міждисциплінарні зв'язки: За структурно-логічною схемою підготовки здобувача вищої освіти пререквізітами дисципліни «Управління проектами» є дисципліни «Менеджмент», «Економіка і фінанси підприємств», «Операційний менеджмент», «Управління персоналом». Постреквізітами є дисципліни «Корпоративне управління», «Управління розвитком організації», «Психологія управління та конфліктологія», дипломовання.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Денна форма навчання				
	Усього	у тому числі			
		л	п	с	і
ЗМ1 Теоретико-методичні основи управління проектами					
1. Концептуальні основи управління	13	3	2	6	2

проектами					
2. Розробка та обґрунтування ідеї проекту	12	3	2	6	1
3. Організаційні структури управління проектами	13	4	2	6	1
4. Проектне фінансування та маркетинг проекту	14	4	2	6	2
5. Експертиза проекту	14	3		8	3
Усього	66	17	8	32	9
ЗМ2 Прикладні аспекти управління проектами					
6. Планування, контроль, регулювання та завершення проекту	14	4	2	6	2
7. Управління проектними роботами, якістю та ресурсами проекту	14	3	2	6	3
8. Управління командою, ризиками та комунікаціями проекту	13	3	2	6	2
9. Проблеми та перспективи управління проектами	13	3		8	2
Усього	54	13	6	26	9
Разом	120	30	14	58	18
Назви змістових модулів і тем	Заочна форма навчання				
	Усього	у тому числі			
		л	п	с	і
ЗМ1 Теоретико-методичні основи управління проектами					
1. Концептуальні основи управління проектами	14	1	1	10	2
2. Розробка та обґрунтування ідеї проекту	12			10	2
3. Організаційні структури управління проектами	13	1		10	2
4. Проектне фінансування та маркетинг проекту	13	1		10	2
5. Експертиза проекту	17	1		14	2
Разом годин	69	4	1	54	10
ЗМ2 Прикладні аспекти управління проектами					
6. Планування, контроль, регулювання та завершення проекту	14	1	1	10	2
7. Управління проектними роботами, якістю та ресурсами проекту	12			10	2
8. Управління командою, ризиками та	12			10	2

комунікаціями проекту					
9. Проблеми та перспективи управління проектами	13	1		10	2
Разом годин	51	2	1	40	8
Усього	120	6	2	94	18

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1 Теоретико-методичні основи управління проектами

Тема 1 Концептуальні основи управління проектами

Цілі та завдання вивчення дисципліни «Управління проектами». Основні підходи до управління проектами: системний, процесний та підхід «4Т». Взаємозв'язок функціонального (традиційного) менеджменту та управління проектами. Основні схеми управління проектами. Стратегічне управління проектами. Проектний цикл та зміст його основних стадій. Оточення проектів та розробка стратегії управління зацікавленими особами. Класифікація проектів.

Тема 2 Розробка та обґрунтування ідеї проекту

Складові управління задумом проекту. Передінвестиційні дослідження. Види проектного аналізу та їх зміст. Оцінка фінансової реалізуємості та відбір проектів. Техніко-економічне обґрунтування проекту. Розробка бізнес-плану.

Тема 3 Організаційні структури управління проектами

Загальні принципи побудови організаційних структур управління проектами. Вибір організаційної структури в залежності від системи взаємовідносин учасників проекту. Вибір організаційної структури в залежності від змісту проекту. Вибір типу організаційної структури проекту в залежності від його зовнішнього оточення. Основні етапи створення організаційної структури управління проектами. Інструментарій організаційного моделювання проектів.

Тема 4 Проектне фінансування та маркетинг проекту

Сутність, джерела та форми проектного фінансування. Переваги та недоліки проектного фінансування. Структура та завдання

маркетингу проекту. Оцінка потенціальних клієнтів за критеріями BANC. Розробка проектної пропозиції.

Тема 5 Експертиза проекту

Порядок розроблення проектно-кошторисної документації в Україні. Погодження, експертиза та затвердження проектної документації в Україні. Попереднє ТЕО обґрунтування проекту. Структурна схема ТЕО інвестиційного проекту .

Змістовний модуль № 2 Прикладні аспекти управління проектами

Тема 6 Планування, контроль, регулювання та завершення проекту

Основні та допоміжні процеси планування проекту. Побудова та організація структури розділення робіт. Матриця відповідальності. Поширені помилки планування та їх наслідки. Складання плану проекту. Зміст та цілі контролю проекту. Моніторинг та аналіз результатів проектних робіт. Управління змінами у проекті. Заходи щодо завершення проекту.

Тема 7 Управління проектними роботами, якістю та ресурсами проекту

Особливості управління змістом робіт. Принципи ефективного управління часом, основні фактори його втрати. Контроль продуктивності праці. Сутність та структура управління якістю проектних робіт. Організація контролю якості проектних робіт. Зміст та основні процеси управління ресурсами проекту.

Тема 8 Управління командою, ризиками та комунікаціями проекту

Характеристика команди проекту та принципи та методи її формування. Основні вимоги до менеджерів проекту. Організація ефективної командної роботи. Проблема групової мотивації персоналу. Класифікація ризиків. Огляд кількісних методів оцінки ризиків. Сутність, завдання та характеристика процесів управління комунікаціями проекту.

Тема 9 Проблеми та перспективи управління проектами

Основні фактори успіху реалізації проектів. Причини невдалого управління проектами. Передумови розвитку управління проектами.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Концептуальні основи управління проектами	2	1
2	Тема 2. Розробка та обґрунтування ідеї проекту	2	
3	Тема 3. Організаційні структури управління проектами	2	
4	Тема 4. Проектне фінансування та маркетинг проекту	2	
5	Тема 5. Планування, контроль, регулювання та завершення проекту	2	
6	Тема 6. Управління проектними роботами, якістю та ресурсами проекту	2	1
7	Тема 7. Управління командою, ризиками та комунікаціями проекту	2	

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання контрольних робіт укладено згідно з робочою програмою дисципліни з урахуванням змістових модулів та тем лекційного курсу.

Контрольна робота розглядається як різновид самостійної роботи, що спрямована на формування вмінь самостійно працювати з теоретичним матеріалом, аналізувати найважливіші категорії дисципліни, встановлювати взаємозв'язок між її основними поняттями.

Розподіл варіантів завдань контрольної роботи відбувається під час установочної сесії. Здобувач вищої освіти виконує індивідуальні завдання контрольної роботи під номерами які відповідають номеру його прізвища у журналі навчальної групи. Варіант може бути

змінено за узгодженням з викладачем (враховуючи специфіку професійної діяльності та побажання здобувача вищої освіти).

Зміст контрольних робіт на кожний навчальний рік визначається спільно керівником дисципліни і викладачем, що проводить практичні заняття. Контрольна робота може включати три з чотирьох типів завдань:

- 1) завдання на виявлення знань концептуальних основ і понятійно-категоріального апарату дисципліни (теоретичні питання).
- 2) завдання на вміння використовувати методи та інструментарій менеджменту якості (практичне завдання).
- 3) розрахункове завдання (розв'язання задачі).
- 4) реферат.

За узгодженням з викладачем також можливе виконання контрольної роботи за індивідуальним завданням.

Завдання контрольної роботи виконується у письмовій формі. Виконане завдання подається на кафедру менеджменту, оформлене таким чином:

- титульний лист (назва вузу; кафедри; дисципліни; прізвище студента; номер академічної групи; номер варіанту; місто і рік виконання; підпис студента). Приклад оформлення титульного аркушу контрольної роботи наведено у Додатку А;

- зміст завдання (перелік складових виконаної роботи);

- основна частина (відповіді на питання індивідуального завдання, розв'язання практичних завдань та ін.);

- список законодавчих і нормативних актів, використаної літератури, оформлений згідно вимогам ДСТУ 8302:2015 (приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 наведено у Додатку Б);

Обсяг контрольної роботи, як правило, має складати 25—35 сторінок рукопису формату А4, розмір кегля 14, міжрядковий інтервал — 1,5; поля: ліве — 3 см, праве — 1 або 1,5 см; верхнє та нижнє — 2 см; нумерація сторінок над текстом з правого боку.

Виконана та належним чином оформлена контрольна робота подається на кафедру менеджменту для перевірки у встановлений строк. Граничний термін подання контрольної роботи на перевірку - за 10 днів до завершення семестру (10 днів до початку екзаменаційної сесії). Робота, яка не відповідає встановленим вимогам, повертається

на доопрацювання.

Після перевірки контрольної роботи викладачем відбувається її усний захист, мета якого - виявити рівень володіння відповідним навчальним матеріалом.

Критеріями оцінки контрольної роботи є:

- ґрунтовність, комплексність та всебічність розглядання питань контрольної роботи;
- вчасність виконання розділів індивідуального завдання контрольної роботи за встановленим графіком;
- логічність, послідовність, якість оформлення матеріалу, що подається;
- правильність виконання розрахункових завдань
- рівень опанування використаного матеріалу, вміння вести дискусію, відповідати на запитання.

Здобувачам вищої освіти слід також взяти до уваги, що:

- при порушенні встановлених викладачем термінів подання контрольних робіт із загальної оцінки рівня виконання завдання буде зніматися по 5 балів;
- у разі виявлення не самостійно виконаних практичних завдань (повний або частковий збіг тексту, цифрових даних тощо або виклад теоретичного матеріалу без посилань на джерела інформації), такі завдання будуть оцінюватися в 0 балів.

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю (оцінюється присутність та робота на заняттях протягом установчої сесії) та результатів за виконання контрольної роботи.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає підвищити оцінку, він складає іспит з дисципліни.

ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольні питання з курсу

1. Цілі вивчення, предмет та об'єкт дисципліни «Управління проектами». Надати визначення поняттям «проект», «програма», «цикл».

2. Основні підходи до управління проектами.
3. Класифікація проектів.
4. Порівняльна характеристика проектного та функціонального менеджменту.
5. Поняття первинних і вторинних зацікавлених осіб (стейкхолдерів) в управлінні проектами. Особливості їхнього впливу на проект.
6. Основні етапи розробки стратегії управління зацікавленими особами проекту.
7. Формування концепції проекту: основні джерела підприємницьких ідей. Критерії відбору підприємницьких ідей.
8. Основні складові Декларації про наміри.
9. Основні завдання передінвестиційних проектних досліджень.
10. Призначення та основні принципи складання техніко-економічного обґрунтування інвестицій.
11. Мета й структура проектного аналізу.
12. Характеристика технічного, економічного комерційного видів проектного аналізу.
13. Характеристика соціального, екологічного та організаційного видів проектного аналізу.
14. Цілі складання та структура бізнес-плану інвестиційного проекту.
15. Компоненти структуризації проекту. Методологія структуризації, її характеристика і значення.
16. Вибір організаційної структури залежно від зовнішніх умов проектного оточення.
17. Вибір організаційної структури залежно від змісту проекту.
18. Вибір організаційної структури залежно від системи відносин учасників проекту.
19. Побудова двоспрямованої та трьоспрямованої структур проекту.
20. Матриця відповідальності як інструмент планування проектних робіт. Організаційна структура проекту (OBS) та матриця відповідальності як інструменти розподілу відповідальності.
21. Основні сфери та напрямки управління персоналом у проектах. Вимоги щодо менеджера проекту.
22. Інструменти управління часом виконання проектів: сітловий графік та діаграма Гантта (порядок побудови, основні параметри та

характеристики).

23. Зміст основних і допоміжних процесів планування проекту. Найпоширеніші помилки планування проектних робіт.

24. Зміст основних і допоміжних процесів контролю проекту. Передумови створення ефективної системи контролю.

25. Якість та її аспекти в контексті проектного менеджменту. Сутність управління якістю проекту.

26. Сутність та види проектних ризиків. Фактори, що визначають рівень ризикованості проекту.

27. Методи аналізу проектних ризиків.

28. Ключові фактори успішної реалізації проекту.

29. Причини невдалого управління проектами.

30. Основні передумови розвитку управління проектами.

31. Види проектних змін, їх вплив на проект та проектну команду. Процедура внесення змін до проекту та оцінка отриманих результатів.

32. Міжнародні та національні стандарти управління проектами

33. Джерела фінансування проекту. Побудова графіку фінансування проекту.

34. Учасники проекту, чинники, що визначають їх склад (ролі, розподіл функцій і відповідальності, мотивацію, взаємовідносини тощо).

35. Порядок розроблення, погодження, експертиза та затвердження проектно-кошторисної документації в Україні

36. Завершення проекту. Основні етапи закриття контракту.

37. Критерії оцінки комерційної та фінансової спроможності інвестиційного проекту

38. Системний підхід в управлінні проектами, склад елементів системи та їх взаємозв'язок.

39. Процесний підхід в управлінні проектами

40. Системи контролю дотримання параметрів проекту

41. Формулювання цілей на різних стадіях підготовки та реалізації проекту. Ієрархія цілей проекту і їх декомпозиція.

42. Життєвий цикл проекту: поняття та зміст основних етапів (фаз).

43. Показники, що використовуються при аналізі ефективності проекту.

44. Організація проведення торгів за проектами.

45. Класифікація торгів та особливості участі в торгах за проектами.
46. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами.
47. Лідерство і мотивація в проектній команді.
48. Управління конфліктами в проектах.
49. Календарне планування проектів. Методи скорочення тривалості виконання проектів.
50. Основні складові маркетингу проекту.
51. Основні форми проектного фінансування. Види схем проектного фінансування, що використовуються у світовій практиці.
52. Модель управління проектами, як поєднання функцій та інструментів їх реалізації.

Практичні завдання

1. Доведіть, що вказаний вид діяльності є проектом: виведення на ринок нового продукту.
2. Якими будуть етапи життєвого циклу для проекту впровадження нової організаційної структури на підприємстві?
3. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: проект створення фабрики корпусних меблів в Україні спільно з партнерами з Західної Європи.
4. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту впровадження нової організаційної структури на підприємстві.
5. Доведіть, що вказаний вид діяльності є проектом: реконструкція торгового центру.
6. Розглядається проект будівництва готельного комплексу у великому місті. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте основні явні та неявні вигоди і витрати, а також можливі методичні підходи до їх оцінки.
7. Якими будуть етапи життєвого циклу для проекту проведення соціологічного опитування.
8. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту виведення на ринок нового продукту.
9. Доведіть, що вказаний вид діяльності є проектом: впровадження автоматизованої системи опрацювання інформації в

організації.

10. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: проведення маркетингового дослідження (для конкретного продукту).

11. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту впровадження автоматизованої системи опрацювання інформації в організації.

12. Якими будуть етапи життєвого циклу для проекту реконструкції торгового центру.

13. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: розробка та впровадження на підприємстві системи управління якістю.

14. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту реконструкції торгового центру.

15. Розглядається проект відкриття спортивного клубу на базі спортивного комплексу місцевого підприємства, що дозволить задовольнити фізкультурно-спортивні потреби населення району навколо останнього. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте основних учасників та їх функції при виконанні проекту.

16. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: ліквідація запасів зброї в Ново-Богданівці.

17. Доведіть, що вказаний вид діяльності є проектом: впровадження нової організаційної структури на підприємстві.

18. Визначте мету та ознаки проекту будівництва житлового масиву поблизу великого міста. Визначте для цього проекту незалежні, взаємовиключаючі, умовні, заміщуючі та синергетичні проекти.

19. Розглядається проект будівництва готельного комплексу у великому місті. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте види робіт, які характерні для передінвестиційної, інвестиційної та експлуатаційної фаз цього проекту.

20. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: проект будівництва мостів в м. Запоріжжя.

21. Доведіть, що вказаний вид діяльності є проектом: соціологічного опитування.

22. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту допомоги постраждалим від стихійного лиха

23. Розглядається проект будівництва готельного комплексу у

великому місті. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте його мету, основних учасників та їх функції при виконанні проекту.

24. Розглядається проект відкриття спортивного клубу на базі спортивного комплексу місцевого підприємства, що дозволить задовольнити фізкультурно-спортивні потреби населення району навколо останнього. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте основні явні та неявні вигоди і витрати, а також можливі методичні підходи до їх оцінки.

25. Якими будуть етапи життєвого циклу для проекту проведення виведення на ринок нового продукту.

26. Визначити тип вказаного проекту та склад його учасників: проект технічного переозброєння великого промислового підприємства.

27. Визначте мету та ознаки проекту будівництва житлового масиву поблизу великого міста. Визначте для цього проекту внутрішнє та зовнішнє середовище.

28. Якими будуть етапи життєвого циклу для проекту впровадження автоматизованої системи опрацювання інформації в організації.

29. Розглядається проект відкриття спортивного клубу на базі спортивного комплексу місцевого підприємства, що дозволить задовольнити фізкультурно-спортивні потреби населення району навколо останнього. На підставі власних припущень щодо особливостей даного проекту визначте та обґрунтуйте мету проекту та його основні ознаки.

30. Визначте, досягнення яких цілей повинні забезпечити менеджери проекту проведення соціологічного опитування.

Задачі

Задача 1. Посередницька компанія отримала пропозицію придбати приміщення для магазину, організація продажу в якому забезпечить щорічні грошові надходження в розмірі 4 млн. грн. Вартість приміщення – 6 млн. грн., ремонт приміщення та придбання обладнання – 1 млн. грн., організаційні витрати за проектом – 0,5 млн. грн., приріст потреби в чистому обіговому капіталі – 0,5 млн. грн.

Керівництво компанії зацікавлено у віддачі на вкладений капітал протягом трьох років, рентабельність капіталу компанії – 15%. Обґрунтувати доцільність реалізації проекту, визначивши ВНД (IRR).

Задача 2. Компанія розглядає доцільність реалізації проекту купівлі заводу з виробництва порцелянового посуду. Вартість підприємства – 7 млн. грн., крім того, в перший рік знадобляться додаткові інвестиції на його модернізацію в розмірі 3 млн. грн. Передбачається, що протягом 5 років після модернізації завод забезпечить щорічні грошові надходження в розмірі 2 млн. грн. Потім передбачається продаж заводу, прогнозна ціна продажу – 5 млн. грн. Визначити, чи варто компанії купувати завод, якщо рівень дохідності за альтернативними формами інвестування на момент проведення аналізу складає 12%.

Задача 3. Підприємство реалізує проект виробництва нового продукту. Передбачається, що початкові інвестиції проекту – 2 млн. грн. При нормальному завантаженні виробничих потужностей підприємство зможе виробляти 100 тис. виробів на рік (вихід на 100% потужності передбачається з третього року з початку реалізації проекту: 1 рік – 60%, другий – 75%; також передбачається зниження обсягів реалізації до 50 % на останньому році реалізації проекту), ціна реалізації виробу – 50 грн., витрати на оплату праці у розрахунку на одиницю продукції – 15 грн., матеріальні витрати – 10 грн., інші змінні витрати – 5 грн. Приріст постійних витрат за проектом – 200 000 грн. на рік, з яких амортизаційні відрахування – 100 000 грн. Термін реалізації проекту – 5 років. Податок на прибуток – 25%. Визначити максимальну відсоткову ставку, яку може забезпечити даний проект, за умови 100% фінансування за рахунок кредитів банку.

Задача 4. Розглядається проект освоєння технологічної лінії переробки молока та випуску сиру. Первинні інвестиції дорівнюють 250 000 грн., період життя проекту – 5 років. Проект передбачає випуск нової продукції обсягом 10 тис. кг за ціною 30 грн./кг. Витрати на оплату праці на одиницю продукції складають 8 грн., на сировину – 10 грн., інші змінні витрати на одиницю продукції – 2 грн. на кг. Постійні витрати – 25 000 грн. на рік, в т.ч. амортизація – 10 тис. грн. Податок на прибуток – 25%. Вартість капіталу – 20%. Обґрунтуйте

доцільність інвестицій.

Задача 5. В одному з цехів підприємства стоїть верстат, балансова вартість якого становить 8000 грн. Завод одержав пропозицію щодо продажу цього верстата за 10 000 грн. на умовах франко-вагон. Вартість демонтування верстата становить 500 грн., підготовка до відправки – 300 грн., транспортування на станцію та завантаження – 200 грн., податки – 40%. Тим часом є можливість використати цей верстат в іншому цеху заводу, що означає витрати на його демонтування – 500 грн., транспортування на самому заводі – 50 грн., повторний монтаж та налагодження – 750 грн. Як за таких умов вирахувати вартість верстата при його використанні в іншому цеху (згідно з концепцією альтернативної вартості)?

Задача 6. Для виконання замовлення на виготовлення 10 000 виробів підприємство придбало агрегат, здійснивши інвестиційні вкладення в розмірі 30 000 грн. Його застосування дозволить скоротити час виробництва у розрахунку на один виріб на 0,5 год. Чи є цей проект доцільним, якщо середня ставка заробітної плати – 10 грн./год. (відрахування з заробітної плати – 34%). Річна відсоткова ставка на капітал – 20 %.

Задача 7. Компанія розглядає доцільність реалізації проекту купівлі заводу з виробництва порцелянового посуду. Вартість підприємства – 8 млн. грн., крім того, в перший рік знадобляться додаткові інвестиції на його модернізацію в розмірі 2 млн. грн. Передбачається, що протягом 5 років після модернізації завод забезпечить щорічні грошові надходження в розмірі 3 млн. грн. Потім передбачається продаж заводу, прогнозна ціна продажу – 5 млн. грн. Фінансування проекту частково (50% інвестиційних витрат) здійснюється за рахунок власних коштів (вартість власного капіталу – 10%), частково – за рахунок кредитних коштів (вартість позикового капіталу – 25%). Визначити, чи варто компанії купувати завод.

Задача 8. Визначити внутрішню норму доходності за проектом, якщо сума початкових інвестицій склала 100 000 грн. Проект передбачає придбання обладнання, термін експлуатації якого 5 років, а річний ефект за роками використання – 30 000, 40 000, 30 000, 20 000

та 20 000 грн. відповідно. Остаточна (ліквідаційна) вартість обладнання незначна.

Задача 9. Фірма з продажу нерухомості планує придбати дві квартири загальною вартістю 200 тис. грн. з метою подальшого продажу першої квартири через рік за ціною 120 тис. грн., а другої – через два роки за ціною 150 тис. грн. Визначити внутрішню норму доходності за проектом (IRR). Чи є проект прийнятним, якщо очікуваний рівень доходності за проектом 20%?

Задача 10. Ви маєте 10 тис. грн. і бажаєте ефективно використати їх протягом року. Їх можна використати:

- на купівлю акцій іншого акціонерного товариства (дохідність акцій – 25%);
- на придбання 5 тис. тонн товару для продажу його за ціною 2,4 грн. за тону;
- на купівлю офісу 30 кв. м. для подальшої здачі в оренду по 80 грн. за 1 кв. м.;
- як депозит на рахунок у комерційному банку (28% річних).

Ви обрали найменш ризикований варіант – купили офіс. Яка альтернативна вартість проекту?

Задача 11. Підприємство (А) за показниками обсягу реалізації, собівартості продукції і прибутку займає останнє місце на ринку серед основних конкурентів. Його позиція на ринку небезпечна, і для зміцнення її потрібно впровадити нову технологію виробництва, яка створить передумови для зниження собівартості продукції і підвищення прибутковості. Визначити річний ефект за проектом.

Таблиця 1

Порівняльні показники базового і проектного варіантів підприємства

Показники	Одиниця виміру	База	Проект
1 Обсяг виробництва	тис. т	250	450
2 Оптові ціни 1 т продукції	грн.	18	17
3 Собівартість 1 т продукції	грн.	15	?
4 Брак продукції на 1 т	грн.	0,3	0,1

5 Витрати електроенергії на 1 т продукції	кВт. год.	10	6
6 Витрати сировини на 1 т продукції	т	1,5	1,3
7 Ціна 1 т сировини	грн.	5	5
8 Пряма заробітна плата на 1 т продукції	грн.	4	3
9 Тариф (електроенергія) на 1 кВт. год.	грн.	0,3	0,3

На основі розрахунку показників економічної ефективності проекту дати висновки щодо доцільності реалізації проекту.

Задача 12. Посередницька компанія отримала пропозицію придбати приміщення для магазину, організація продажу в якому забезпечить щорічні грошові надходження в розмірі 3 млн. грн. Вартість приміщення – 5 млн. грн., ремонт приміщення та придбання обладнання – 1 млн. грн., організаційні витрати за проектом – 0,5 млн. грн., приріст потреби в чистому обіговому капіталі – 0,5 млн. грн. Керівництво компанії зацікавлено у віддачі на вкладений капітал протягом 4 років, рентабельність капіталу компанії – 20%. Обґрунтувати доцільність реалізації проекту, визначивши NPV.

Задача 13. Реалізується проект будівництва котеджів з метою їх подальшого продажу. В реалізації цього проекту беруть участь два учасники: компанія А, що має земельну ділянку та права на її забудову, та компанія Б, що уклала з компанією А контракт на будівництво. Умовами контракту передбачається, що компанія А надає компанії Б земельну ділянку, необхідну проектну документацію, а також бере на себе витрати, пов'язані з оформленням цих документів. Крім того компанія А відповідає за організаційні питання та рекламу. Компанія Б бере на себе всі витрати, пов'язані з будівництвом. Прибутки від продажу квартир мають бути розподілені так: 10% котеджів безкоштовно передається муніципалітету міста, 40% одержує компанія А, 50% - компанія Б. Вихідні дані за проектом надані в таблиці 1.

Таблиця 1

Вихідні дані за проектом

Показник	Значення показника
1 Ринкова вартість 1 кв.м., у.о.	1 500
2 Організаційні витрати компанії, у.о.	20 000
3 Витрати на рекламу, у.о.	25 000
4 Витрати на проектну документацію, у.о.	50 000
5 Вартість будівництва 1 кв.м., у.о.	400
6 Загальна площа котеджів, кв.м.	1 200
7 Вартість земельної ділянки, у.о.	150 000

Проект розраховано на 1 рік, ставка порівняння – 10%. Розрахувати NPV за проектом для компанії А та компанії Б.

Задача 14. На меблевій фабриці розглядається проект збільшення виробництва спальних гарнітурів з 200 до 300 одиниць на рік. Збільшення обсягів реалізації планується за рахунок введення нового обладнання, що дозволить знизити собівартість з 2500 до 2000 грн., крім того планується зменшення продажної ціни гарнітуру з 3500 до 3300 грн. Капітальні інвестиції на придбання обладнання та приріст потреби в обіговому капіталі – 380 000 грн., термін експлуатації обладнання - 5 років. Чи є доцільними ці зміни? Розрахувати окупність та рентабельність інвестицій.

Задача 15. Розглядається проект освоєння технологічної лінії переробки молока та випуску сиру. Первинні інвестиції дорівнюють 50 000 грн., період життя проекту – 5 років. Проект передбачає випуск нової продукції обсягом 2,5 тис. кг за ціною 25 грн./ кг. Витрати на оплату праці на одиницю продукції складають 4 грн., на сировину – 8 грн., інші змінні витрати на одиницю продукції – 1 грн. Постійні витрати – 15 000 грн. на рік, в т.ч. амортизація – 5 тис. грн. Податок на прибуток – 25%. Вартість капіталу – 10%. Обґрунтуйте доцільність інвестицій.

Задача 16. Компанія розглядає два альтернативні проекти – А і Б. Проект А потребує початкових інвестицій в розмірі 60 000 грн., проект Б – 120 000 грн., обидва проекти розраховано на 3 роки. За проектом А приток грошових коштів складає 30 000 грн. в перший рік, 40 000 грн. в другий рік та 80 000 грн. в третій рік. За проектом Б –

70 000, 80 000 та 90 000 грн. відповідно. Який проект, на Ваш погляд, слід реалізувати компанії за умови стовідсоткового фінансування проекту власним коштом, якщо рентабельність власного капіталу компанії – 15%? Рішення обґрунтуйте на основі розрахунку NPV та рентабельності інвестицій.

Задача 17. Фірма з продажу нерухомості планує придбати дві квартири загальною вартістю 240 тис. грн. з метою подальшого продажу першої квартири через рік за ціною 130 тис. грн., а другої – через два роки за ціною 170 тис. грн. Визначити внутрішню норму доходності за проектом (IRR). Чи є проект прийнятним, якщо очікуваний рівень доходності за проектом 15%?

Задача 18. Розглядається можливість реалізації інвестиційного проекту. За підрахунками фахівців була розроблена таблиця витрат та доходів, пов'язаних з реалізацією проекту (див. табл. 1):

Таблиця 1

Витрати та доходи за проектом

Рік	Витрати, млн. грн.	Вигоди, млн. грн.
1	0,5	1
2	1	2,25
3	2	5

Початкові інвестиції – 2 млн. грн., дисконтна ставка – 10%. Визначте доцільність здійснення проекту за критеріями чистої поточної вартості, рентабельності інвестицій, терміну окупності.

Задача 19. Підприємство планує зменшити витрати на опалення за рахунок зміни системи, що споживає мазут, на обладнання, що використовує газ (див. табл.1). Термін використання газової системи опалення – 10 років. Для її впровадження потребуються інвестиції в розмірі 250 000 грн. Ліквідаційна вартість системи, що споживає мазут – 2 тис. грн., системи, що використовує газ – 5 тис. грн.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика систем опалення, грн.

Витрати на опалення у розрахунку на рік	При використанні мазуту	При використанні газу
---	-------------------------	-----------------------

Витрати на паливо	150 000	120 000
Інші витрати	75 000	65 000

На основі розрахунку періоду окупності зробити висновки щодо доцільності реалізації проекту.

Задача 20. Компанія розглядає два альтернативні проекти А і Б. Обидва проекти потребують початкових інвестицій в розмірі 60 000 грн. Кожен проект розрахований на три роки. За проектом А приток грошових коштів складає 10 000 грн. в перший рік, 20 000 грн. в другий рік та 60 000 грн. в третій рік. За проектом Б – 60 000, 20 000 та 10 000 грн. відповідно. Середня норма доходності за капіталом в даному секторі ділової активності підприємства складає 15%. Який проект, на Ваш погляд, слід реалізувати компанії? Рішення обґрунтувати.

Задача 21. Розглядаються два інвестиційні проекти з п'ятирічним строком життя. Перший - проект А, можна віднести до категорії – модифікація існуючої виробничої лінії, другий – проект Б, - виробництво, не пов'язане з існуючим. Очікувані грошові потоки від проектів подано в таблиці 1:

Таблиця 1

Грошові надходження за проектами (грн.)

Рік	Проект А	Проект Б
0	- 250 000	-400 000
1	30 000	135 000
2	40 000	135 000
3	50 000	135 000
4	90 000	135 000
5	130 000	135 000

Необхідний рівень доходності з врахуванням ризику за проектом А – 15%, за проектом Б – 20%. Визначте NPV за проектами. Якому з проектів віддати перевагу?

Задача 22. Фірма аналізує два альтернативні інвестиційні проекти вартістю по 10 млн. грн. кожний. Вони забезпечують такі грошові надходження (млн. грн.) (див. табл. 1):

Таблиця 1

Грошові надходження за проектами (млн. грн.)

Проект	Період		
	0	1	2
А	-10	0	14,4
Б	-10	10	2,4

Керівництво фірми здійснило розрахунок IRR і виявилось, що проекти ідентичні за результатами оцінки, оскільки мають однакові величини IRR – 20%, тобто, на перший погляд, рівно прийнятні для інвестора. На Ваш погляд, якому з проектів віддати перевагу? Висновки обґрунтуйте.

Задача 23. На меблевій фабриці розглядається проект збільшення виробництва спальних гарнітурів з 500 до 700 одиниць на рік. Збільшення обсягів реалізації планується за рахунок введення нового обладнання, що дозволить знизити собівартість з 3500 до 3100 грн., крім того планується зменшення продажної ціни гарнітуру з 4000 до 3800 грн. Для цього потрібні інвестиції в розмірі 200 000 грн., термін експлуатації обладнання - 5 років. Чи є доцільними ці зміни? Розрахувати окупність та рентабельність інвестицій.

Задача 24. Підприємство планує зменшити витрати на опалення за рахунок зміни системи, що споживає мазут, на обладнання, що використовує газ. Термін використання газової системи опалення – 10 років. Для її впровадження потребуються інвестиції в розмірі 450 000 грн. Порівняльну характеристику систем опалення наведено у табл.1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика систем опалення, грн.

Витрати на опалення у розрахунку на рік	При використанні мазуту	При використанні газу
Витрати на паливо	150 000	100 000
Інші витрати	75 000	50 000

Задача 25. Машинобудівне підприємство планує придбати обладнання для обробки вала. Є два можливих варіанти проекту:

1) проект А: купується спеціальний агрегат вартістю 210 000 грн., термін його використання – 10 років. Ліквідаційна вартість

незначна. Очікуванні змінні витрати на один вал – 12 грн.;

2) проект Б: купується стандартна машина з інвестиційними витратами 160 000 грн. та терміном експлуатації 10 років. Змінні витрати на обробку одного валу – 18 грн. Ліквідаційна вартість незначна.

Витрати на обслуговування цих машин однакові. Річна потреба підприємства – 5 000 валів. Обґрунтуйте рішення, яку з машин придбати.

Задача 26. Компанія планує придбати нове обладнання за ціною 40 000 грн., яке забезпечує 20 000 економії витрат (у вигляді вхідного грошового потоку) на рік протягом трьох найближчих років. За цей період обладнання підлягає повному зносу. Вартість капіталу компанії складає 15% та очікується інфляція з темпом 5% на рік. Обґрунтувати доцільність реалізації проекту.

Задача 28. Фірма з продажу нерухомості планує придбати дві квартири загальною вартістю 200 тис. грн. з метою подальшого продажу першої квартири через рік за ціною 120 тис. грн., а другої – через два роки за ціною 180 тис. грн. Визначити NPV за проектом, якщо вартість капіталу становить 25%.

Задача 29. Реалізується проект будівництва котеджів з метою їх подальшого продажу. В реалізації цього проекту беруть участь два учасники: компанія А, що має земельну ділянку та права на її забудову, та компанія Б, що уклала з компанією А контракт на будівництво. Умовами контракту передбачається, що компанія А надає компанії Б земельну ділянку, необхідну проектну документацію, а також бере на себе витрати, пов'язані з оформленням цих документів. Крім того компанія А відповідає за організаційні питання та рекламу. Компанія Б бере на себе всі витрати, пов'язані з будівництвом. Прибутки від продажу квартир мають бути розподілені так: 20% котеджів безкоштовно передається муніципалітету міста, 50% одержує компанія А, 30% - компанія Б. Вихідні дані за проектом надані в табл. 1.

Таблиця 1

Вихідні дані за проектом

Показник	Значення показника
1 Ринкова вартість 1 кв.м., у.о.	1 600
2 Організаційні витрати компанії, у.о.	30 000
3 Витрати на рекламу, у.о.	35 000
4 Витрати на проектну документацію, у.о.	50 000
5 Вартість будівництва 1 кв.м., у.о.	500
6 Загальна площа котеджів, кв.м.	1 000
7 Вартість земельної ділянки, у.о.	200 000

Проект розраховано на 1 рік, ставка порівняння – 20%.
Розрахувати NPV за проектом для компанії А та компанії Б.

Задача 30. Для виконання замовлення на виготовлення 12 000 виробів підприємство придбало агрегат, здійснивши інвестиційні вкладення в розмірі 35 000 грн. Його застосування дозволить скоротити час виробництва у розрахунку на один виріб на 0,6 год. Чи є цей проект доцільним, якщо середня ставка заробітної плати – 10 грн./год. (відрахування з заробітної плати – 34%). Річна відсоткова ставка на капітал – 20 %.

Тематика рефератів

- 1 Історія та перспективи розвитку управління проектами як виду діяльності
- 2 Управління проектами як специфічна галузь менеджменту
- 3 Управління міжнародними проектами.
- 4 Характеристика проектів економічного та соціального розвитку України.
- 5 Моделі життєвого циклу проектів
- 6 Складові системи планування проекту
- 7 Методичні основи контролю проектів
- 8 Методи та інструменти управління проектами
- 9 Управління ресурсами проекту (на прикладі конкретного проекту)
- 10 Методи та інструменти та підходи управління змінами в проекті
- 11 Управління комунікаціями проекту

- 12 Управління проектною інтеграцією
- 13 Зарубіжний досвід управління проектами
- 14 Проблеми забезпечення якості проекту
- 15 Передумови розвитку проектного управління
- 16 Формування та управління розвитком проектною команди
- 17 Планування управління відносинами зі стейкхолдерами проектів
- 18 Види організаційних структур управління проектом
- 19 Управління ризиками проекту (на прикладі конкретного проекту)
- 20 Розробка карти компетенцій менеджера проекту
- 21 Використання проектною методології в управлінні розвитком бізнесу
- 22 Офіс управління проектами: особливості організації, види та моделі
- 23 Особливості управління інноваційними проектами
- 24 Проблеми переходу до гнучких методологій управління проектами в організаціях
- 25 Адміністративне керівництво в управлінні програмами і проектами
- 26 Побудова корпоративної системи управління проектами в організації
- 27 Крос-культурні аспекти управління проектами
- 28 Еволюція методів управління проектами
- 29 Особливості використання системного підходу в управлінні проектами та програмами
- 30 Особливості використання процесного підходу в управлінні проектами та програмами

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- 1 Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 231 с.
- 2 Бенко К., Мак-Фарлан Ф. Уоррен. Управление портфелями проектов: соответствие проектов стратегическим целям компании / пер. с англ. М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2007. 240 с.: ил. - парал. тит. англ.

3 Бізнес-планування та управління проектами: навчальний посібник / П. Г. Ільчук, Р. В. Фещур, А. І. Якимів [та ін.]. Львів : Новий Світ-2000, 2018. 216 с.

4 Верзух Э. Управление проектами: ускоренный курс по программе MBA / пер. с англ. М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2007. 480 с. ил. – парал. тит. англ.

5 Збаразська Л.О., Рижигов В.С., Єрфорт І.Ю., Єрфорт О.Ю. Управління проектами. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 168 с.

6 Литвиненко О.Є., Вавіленкова А.І., Жолдаков О.О. Управління проектами інформатизації : навчальний посібник. Київ : НАУ, 2015. – 220 с.

7 Логачова Л.М., Логачова О.В. Управління проектами: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 208 с.

8 Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами: учебное пособие / под общ. ред. И.И. Мазура. 2-е изд. М. : Омега-Л, 2004. с.664.

9 Тарасюк Г. М. Управління проектами: навчальний посібник . К.: Каравела, 2004. 344с.

Допоміжна

1 Кучеренко В.Р., Маркіган О.С. Управління діловими проектами: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 280 с.

2 Лудин И., Клайм Р. Ноев проект. Секреты практического проектного менеджмента / пер. с англ. СПб: ВЕСЬ, 2002. 230 с.

3 Меняев М.Ф. Управление проектами. MS Project: Учеб. пособие. М.: Омега-Л, 2005. 276 с.

4 Методичні вказівки щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань дисципліни «Проектний аналіз» для студентів спеціальності “Економіка підприємства” / Укл. В.А. Верба, О.М. Гребешкова. К.: КНЕУ, 2006. 32 с.

5 Наврузов Ю. Структурирование хаоса: Практическое руководство по управлению командой. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. 320 с.

6 Опп Алан Д. Управління проектами: Керівництво з ключових процесів, моделей і методів / пер. з англ.; за наук. ред. Т.В. Герасимової. Дніпропетровськ: Баланс Бизнес Букс, 2006. 224 с.

7 Пинто Дж.К. Управление проектами / пер. с англ. под ред.

В.Н. Фунтова. СПб.: Питер, 2004. 464 с.: ил. (Серия «Теория и практика менеджмента»).

8 Питерс, Томас Дж. Проект: 50 верных способов превратить любое «задание» в грандиозный проект! / пер. с англ. М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2006. 256 с.: ил. Парал. тит. англ.

9 Попов Ю.И., Яковенко О.В. Управление проектами: Учебное пособие. М.: ИНФРА-М, 2007. 208 с. (Учебники для программы МВА)

10 Тянь Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами: підручник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 221 с.

11 Управление проектами: практическое руководство: пер. с англ. / К.Ф. Грей, Э.У. Ларсон. М.: Дело и Сервис, 2003. 528 с.

12 Управление проектами: учебник для вузов / Н. И. Ильин, И. Г. Лукманова, А. М. Немчин и др. Санкт-Петербург : РАО "Газпром", 1996. 610 с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua URL : <http://www.management.com.ua/cm/> (дата звернення 23.04.19)

2. Головне управління статистики у Запорізькій області. URL : <http://www.zp.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 22.04.19)

3. Державна Служба Статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 23.04.19)

4. Книги по менеджменту. Образовательный портал. URL: <http://nashol.com/knigi-po-menedjmentu/> (дата обращения 24.04.19)

5. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidru4niki.com/> (дата звернення 22.04.19)

6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal> (дата звернення 22.04.19)

7. Науково-виробничий журнал "ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА". URL: <http://ie.at.ua/> (дата звернення 22.04.19)

8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення 23.04.19)

9. Ukrstat.org - публикация документов Государственной Службы Статистики Украины. URL: <https://ukrstat.org/>. (дата звернення 22.04.19)

ДОДАТОК А

Приклад оформлення титульного аркушу контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

кафедра менеджменту

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни _____
Варіант _____

Виконав
студ. гр. ФЕУ- _____

(ПІБ)

Прийняв

(посада викладача)

(ПІБ)

_____ рік

ДОДАТОК Б

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.): монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О.

	Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.

	7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях: довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації: зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ: Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения: в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения: в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Харьков: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у

	Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–

	12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінесцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горнишкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема

показчики	сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Баймуратов М. А. Імплементація норм міжнародного права і роль Конституційного Суда України в трактуванні міжнародних договорів / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м.

	Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. Формування толерантного свідомості в суспільстві : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнарод. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломєць Т. О. Оцінці поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосубір'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://sej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.